

23. april 2010

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@if.dk
F +45 3339 4141 W www.if.dk

Rusland – det store marked med det store potentiale

Highlights

- Landbrugs- og fødevarerhvervet spiller en særdeles vigtig rolle for eksporten med over 1/3 af den danske eksport til Rusland. Svinekød og visse mejeriprodukter dominerer.
- Dansk landbrugs- og fødevarerhverv har et stort eksportpotentiale i hele den russiske værdikæde inden for fødevarereproduktion i kraft af stærke danske kompetencer.
- Eksportpotentialet til Rusland skyldes stigende velstand og stigende efterspørgsel efter varer, som danske virksomheder kan levere – både direkte til detailhandlen og som råvarer til videre forarbejdning.
- En kraftig strukturudvikling i den russiske fødevarereproduktion og en professionalisering af detailhandlen giver samtidig danske virksomheder muligheder som stabile leverandører af fødevarer af høj kvalitet. Tilsvarende er der gode muligheder for dansk landbrugs- og fødevarerhverv inden for agroindustrielle produkter, som produktionspartnere og som rådgivere.
- Landbrugs- og fødevarerhvervet er hovedårsag til Danmarks overskud på handelsbalancen over for Rusland.
- Rusland er et win-win marked. Rusland har en målsætning om udvikling af landbrug og fødevarer. Sættes investeringer bag ordene, kan vi vinde på agroindustrien. Forsømmes sektoren, kan vi vinde på fødevarereksporten. Undervejs leverer vi på begge områder.
- Rusland vil også i fremtiden være et væsentligt marked for den danske eksport af landbrugs- og fødevarer.

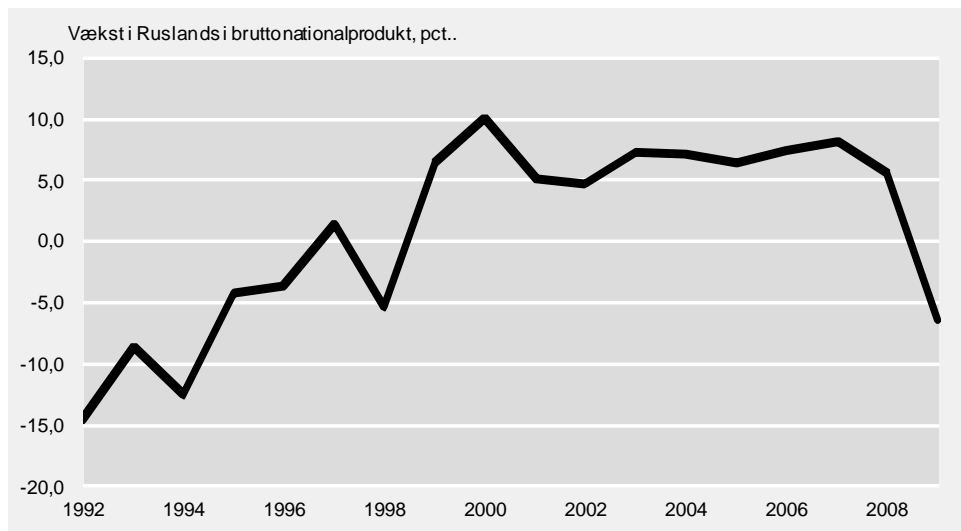
Indhold

Rusland økonomiske udvikling	2
Dansk samhandel med Rusland	3
Ruslands importefterspørgsel efter landbrugs- og fødevarer	5
Dansk landbrugs- og fødevarereksport til Rusland	7
Handelsbalancen over for Rusland	11
Handelspolitiske forhold	11
Muligheder og udfordringer for landbrugs- og fødevarereksporten	12
Appendiks	16

Hurtigt voksende økonomi med stort potentiale

Ruslands økonomiske udvikling

Væksten i det russiske bruttonationalprodukt lå det seneste årti på godt 5 pct. i gennemsnit. Rusland er ligesom resten af verdens lande mærket af den dybe økonomiske krise i 2008 og 2009, men er på vej op igen. Kigger vi fremad, hører Rusland til blandt de emerging market lande, der har et stort vækstpotentiale – på trods af demografisk modvind med et svagt faldende befolkningstal.

Kilde: USDA

Store udsving i vækst og efterspørgsel efter fødevarer...

I forhold til mange andre sammenlignelige lande er den russiske vækst dog kendetegnet af stor volatilitet. Det skyldes blandt andet en stor energifhængighed. Energi eksport udgør næsten 2/3 af Ruslands vareeksport. Også valutakursudsving kan påvirke den russiske økonomi kraftigt.

Den russiske fødevarerefterspørgsels indkomstelasticitet er relativ høj - dvs. forbruget af fødevarer svinger kraftigt, når indkomsterne ændrer sig. Sammenholdt med Ruslands energifhængighed samt volatile konjunkturer og valutaforhold betyder det, at efterspørgsel og priser fra tid til anden udviser store udsving.

...men gode forudsætninger for fortsat vækst og efterspørgsel på et højt niveau

Over en årrække vil Ruslands vækst og importefterspørgsel efter fødevarer dog ligge på et relativt højt niveau og overgå væksten hos Danmarks traditionelle samhandelspartnere. Med til at understøtte den gunstige udvikling er en løbende liberalisering af den russiske økonomi og udenrigshandel. På længere sigt stiler Rusland mod optagelse i WTO. Det vil være endnu et skridt mod liberalisering, og åbner mulighed for en fortsat gunstig udvikling i den danske eksport til Rusland.

Rusland har dog som mange andre emerging market lande i perioden oplevet dybe kriser – såvel finansielle som økonomiske. Det er derfor ikke uden risiko at agere i Rusland. Også fremover er der risiko for dybe tilbageslag, blandt andet på grund af den russiske økonomis afhængighed af energipriserne og valutaforhold.

Dansk samhandel med Rusland

Nærmarkeder og vestlige lande dominerer eksporten – men i aftagende grad

Danmarks samlede eksport domineres af nærmarkeder og vestlige lande. Der er dog en tendens til, at eksporten efterhånden fordeler sig lidt mere ligeligt på flere lande. De 5 største markeder aftog dog fortsat 51,2 pct. i 2009 mod 54,7 pct. i 1990.

Kinas betydning som eksportmarked stiger

Rusland hører til rækken af ikke-vestlige lande, som arbejder sig op af listen og stiger i betydning for den danske eksport. På grund af den dybe russiske krise i slutningen af 1990'erne oplevede den danske eksport til Rusland et dyk. Siden hen er eksportafsætningen dog vokset kraftigt i omfang, ligesom Ruslands relative betydning for den samlede eksport er steget.

Eksportmarkedernes top 10 +

(Eksportandel i pct.)

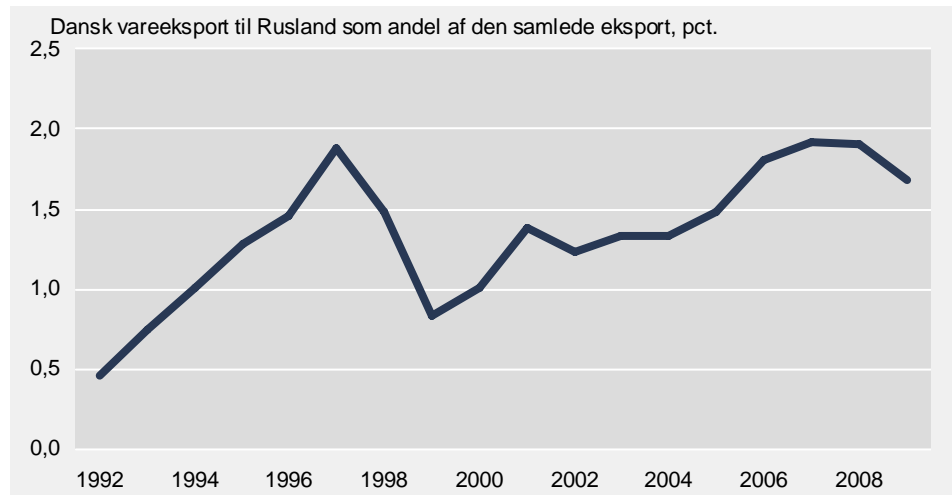
	1990	2000	2009
1	Tyskland (19,4)	Tyskland (18,8)	Tyskland (17,3)
2	Sverige (12,9)	Sverige (12,8)	Sverige (12,7)
3	Storbritannien (10,4)	Storbritannien (10,0)	Storbritannien (8,5)
4	Norge (6,1)	USA (5,9)	Norge (6,4)
5	Frankrig/Monaco (5,9)	Norge (5,5)	USA (6,3)
6	USA (4,9)	Holland (5,0)	Holland (4,6)
7	Italien (4,9)	Frankrig/Monaco (5,0)	Frankrig/Monaco (4,2)
8	Holland (4,7)	Italien (3,2)	Kina/Hong Kong (3,3)
9	Japan (3,2)	Spanien (2,3)	Italien (3,1)
10	Finland (2,6)	Kina/Hong Kong (1,8)	Spanien (2,6)
14	Rusland/Sov. (1,0)	16 Rusland (1,0)	14 Rusland (1,7)

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Danmarks samhandel med Rusland har generelt set oplevet en stabil vækst henover det sidste årti og er gradvist blevet et vigtigere marked for dansk vareeksport.

At Rusland blev relativt hårdt ramt af kriserne sammenlignet med vores andre eksportmarkeder ses også deraf, at Ruslands eksportandel faldt under kriserne. Særligt under krisen i 1998-1999, der blandt andet havde sit udspring i Rusland faldt markedsandelen kraftigt. Efter en stigning fra under ½ pct. steg andelen til 2 pct. i 1998, men blev igen mere end halveret.

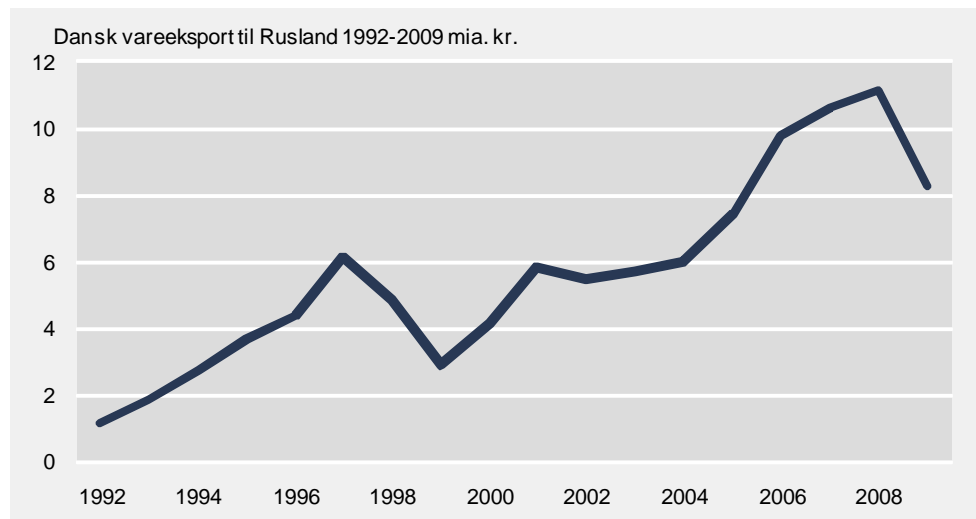
I perioden 2000-2009 har eksportandelen haft en stigende tendens, og eksportandelen toppede igen omkring 2 pct. i 2008. Den globale økonomiske krise sendte eksportandelen ned for nu at udgøre 1,7 pct.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Den danske eksport er fem-doblet trods to hårde kriser for Rusland

Målt i løbende priser, er den samlede danske eksport til Rusland steget fra 1,2 mia. kr. i 1992 til 8,3 mia. kr. i 2009. Dvs. der er omtrent tale om en syv-dobling. Målt i faste priser er eksporten til Rusland femdoblet. Under de to kriser – den russiske finansielle krise i 1998-1999 og igen under globale finansielle og økonomiske krise fra 2008 - er Rusland blevet særlig hårdt ramt, og den danske eksport til Rusland oplevede store fald.

Kilde: Danmarks Statistik

Landbrugs- og fødevarer dominerer den danske eksport til Rusland

Danmarks samlede eksport til Rusland domineres af landbrug- og fødevarerprodukter, industri, medicinske produkter samt kemiske materialer og produkter. De største eksportartikler findes således inden for traditionelle danske kompetenceerhverv, men hvor landbrugs- og fødevarerprodukter spiller en større rolle i forhold til Rusland end på hovedparten af vores andre eksportmarkeder.

Ruslands importefterspørgsel efter landbrugs- og fødevarer

Rusland råder over verdens femte største landbrugsareal, kun overgået af USA, Australien, Brasilien og Kina. 13 pct. af Ruslands areal anvendes til landbrug.

Ruslands fødevarerproduktion lider fortsat under Sovjetunionens sammenbrud, og importbehovet er stort

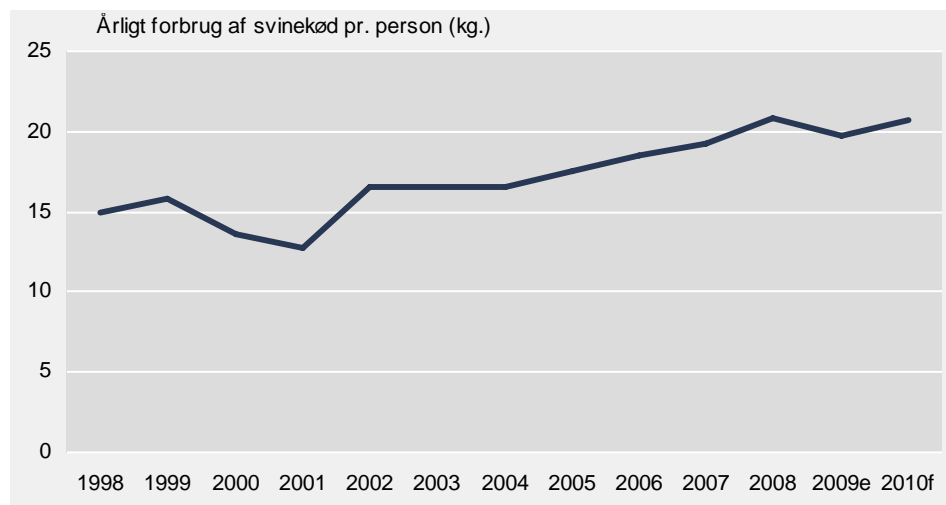
Efter Sovjetunionens sammenbrud oplevede Rusland omtrent en halvering i produktionen af animalske fødevarer. Den vegetabiliske produktion faldt ikke i helt samme størrelsesorden. Først i starten af det nye årtusind formåede Rusland at stabilisere situationen, og produktionen ligger fortsat væsentligt under niveauet i 1992. Således er Rusland fortsat stærkt afhængig af import af fødevarer.

Landbrugsproduktionen foregår i dag dels fra de tidligere landbrugs-kollektiver – nu kaldet agroholdings – dels fra små familieejede husmandsbrug samt fra privatiserede tidligere statsbrug. Strukturudviklingen er gået forholdsvis langsomt, og de store private landbrug udgør fortsat kun en ganske lille procentandel. Det skyldes altovervejende kapitalknaphed.

Langt hovedparten af agerbrug (og ægproduktion) foregår fra agroholdings, mens den animalske produktion er nogenlunde ligeligt fordelt mellem agroholdings og de små husmandsbrug.

Store russiske ambitioner om selvforsyning

De russiske ambitioner vedr. egenproduktion af fødevarer er store, og målet er selvforsyning inden for kerneprodukterne samt eksport inden for udvalgte områder for eksempel fjerkræ. Målet om selvforsyning vanskeliggøres dog af et kødforbrug, der stiger i takt med velstandsudviklingen.

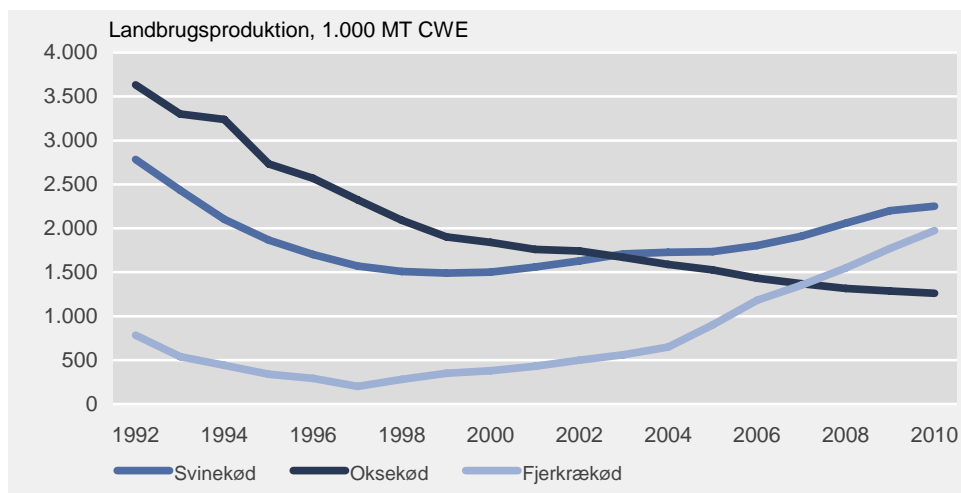
Kilde: GIRA

Selvforsyning stiller dog store krav til egenproduktion, da forbruget vokser støt

Det stigende kødforbrug stiller ekstra store krav til udviklingen af egenproduktionen. Ikke blot skal gabet mellem det nuværende forbrug og egenproduktion lukkes, produktionen skal også indhente det stigende kødforbrug.

Rusland egenproduktion af svine- og fjerkrækød stiger, mens produktionen af oksekød falder

Den russiske egenproduktion af svinekød og især fjerkrækød er jævnt stigende. Svinebestanden udgjorde i 2009 18,8 mio. Investeringer i industriel produktion i de store, effektive private brug driver væksten. I 2010 ventes bestanden at nå 19,2 mio. svin. Der er ambitioner om fortsat store stigninger i egenproduktionen.

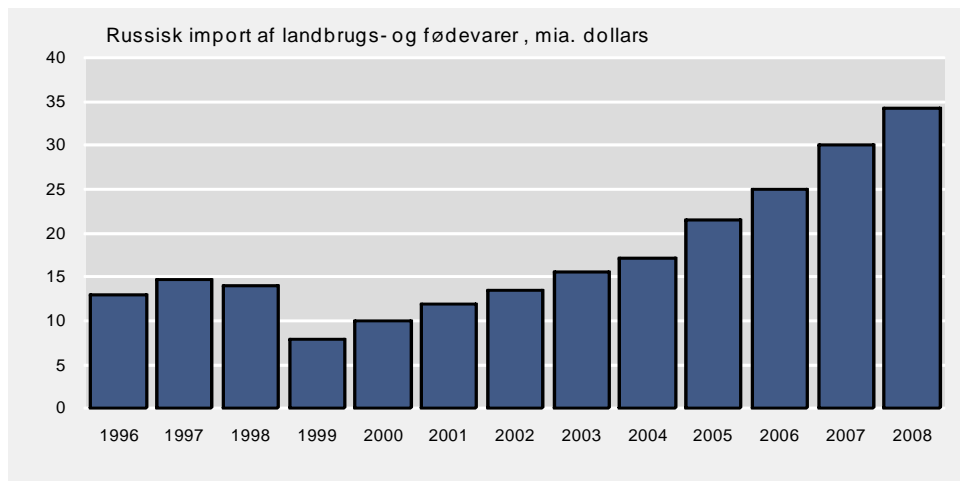

Kilde: GIRA

Rusland er verdens femte største importør af landbrugs- og fødevarer med import på over 180 mia. kr.

I 2008 var Rusland verdens femte største importør af landbrugs- og fødevarer efter EU27, USA, Kina og Japan. Importen beløb sig til over 34 mia. dollars. Det svarer til omkring 5 pct. af den globale import, hvis EU27's interne handel ikke medregnes. Nok så væsentligt er det, at den årlige vækst i fødevarerimporten lå på hele 18 pct. i perioden 2000-2008. Fortsætter denne udvikling, vil alene stigningen i fødevarerimporten nå op på ca. 3,5 mia. kr. i 2010.

Fødevarerimporten vokser med gennemsnitligt 18 pct.

Kilde: World Bank

Ruslands import vokser i både mængder og i andelen af højværdivarer i takt med velstanden og den voksende middelklasse. Det giver gode betingelser for de danske virksomheder, der både kan levere store mængder og høj kvalitet.

Danmarks landbrugs- og fødevareeksport til Rusland

Nærmarkederne og vestlige lande dominerer landbrugs- og fødevareeksporten – men i aftagende grad

Sammenligner vi landbrugs- og fødevareeksporten med Danmarks samlede eksport i forhold til spredning, gælder det fællestræk, at nærmarkederne og vestlige lande dominerer. Ligesom med den samlede eksport spores dog en tendens til, at eksporten spredes mere ud og fordeler sig lidt mere ligeligt på flere lande. De 5 største eksportmarkeder for landbrug og fødevarer faldt til 57,9 pct. i 2009 mod 61,2 pct. i 1990.

Andelen ligger lidt højere end for den samlede vareeksport, hvilket er ganske naturligt, da logistik betyder mere for landbrugs- og fødevarer end for ikkefordærlige produkter. Alligevel har landbrugs- og fødevarevirksomhederne været i stand til at følge tendensen mod større spredning i eksport-afsætningen.

Fødevare-eksportmarkedernes top 10 +

(Eksportandel i pct.)

	1990	2000	2009
1	Tyskland (19,2)	Tyskland (18,7)	Tyskland (22,9)
2	Storbritannien (17,4)	Storbritannien (13,4)	Storbritannien (12,1)
3	Italien (9,1)	Japan (11,9)	Sverige (8,8)
4	Japan (8,9)	Sverige (6,3)	Kina/Hong Kong (7,8)
5	Frankrig (6,6)	Italien (5,8)	Japan (6,3)
6	USA (5,7)	Kina/Hong Kong (4,5)	Italien (4,4)
7	Sverige (3,8)	USA (4,3)	Polen (4,2)
8	Holland (2,6)	Frankrig (4,0)	Holland (3,3)
9	Norge (1,9)	Spanien (2,7)	Spanien (2,9)
10	Saudi Arabien (1,7)	Rusland (2,5)	Rusland (2,8)
13	Rusland/Sov (1,4)		

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Inden for landbrugs- og fødevarer udgør eksporten til ikke-vestlige lande en relativ større andel end gældende for Danmarks samlede eksport. Det gælder også Rusland, der ikke blot aftager en stigende andel af den danske landbrugs- og fødevareeksport, men også fylder mere end for den samlede danske eksport.

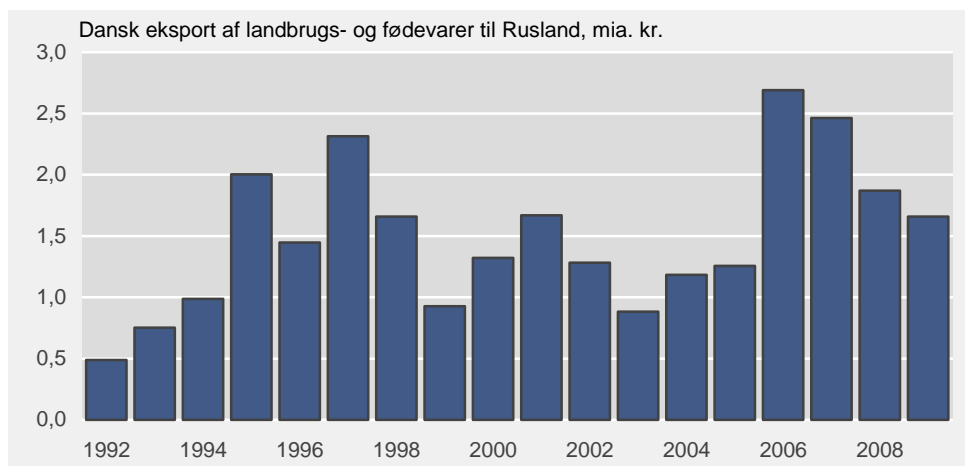
Landbrugs- og fødevareerhverv er således med i front hvad angår udnyttelse af de muligheder, der opstår i de regioner i verden, der er præget af høj vækst og stigende efterspørgsel.

Rusland vokser i betydning for landbrugs- og fødevareeksporten

Ruslands andel af landbrugs- og fødevareeksporten er steget, selvom placeringen på ranglisten er nogenlunde konstant. Det skyldes blandt andet ovennævnte større spredning i eksporten. Ruslands betydning som eksportland for landbrugs- og fødevareerhvervet er således steget.

Store udsving i landbrugs- og fødevarer-eksporten

Eksporten af landbrugs- og fødevarer udviser store udsving, hvilket skyldes handelspolitiske, vækstmæssige, veterinære og valutariske forhold. Eksporten har de seneste 18 år varieret mellem 0,5 mia. kr. og toppen i 2006 på 2,7 mia. kr. i 2006.

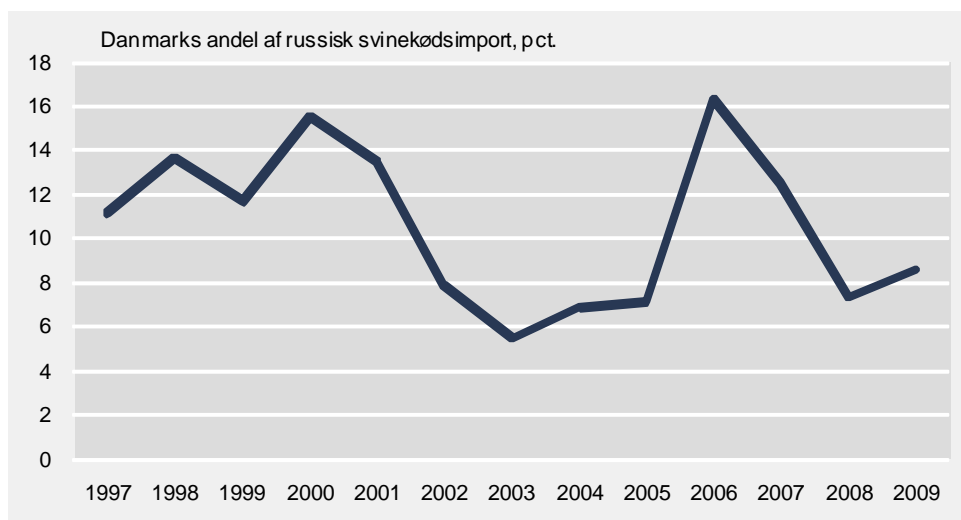

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Svinekød og biprodukter dominerer landbrugs og fødevarer-eksporten til Rusland

Landbrugs- og fødevarer-eksporten til Rusland domineres især af varekategorierne "Kølet/frosset svinekød" og "Biprodukter". Tilsammen udgør de 74 pct. af den samlede eksport af landbrugs- og fødevarer til Rusland. Andre større produkt-grupper er "Ost" og "Øvrige animalske produkter". Svinekød alene står for 59 pct.

Danmarks største eksportartikel til Rusland – også i forhold til den samlede eksport – er "Kød og kødprodukter", hvor især svinekød vejer tungt. Danmark er Ruslands fjerdestørste importleverandør af svinekød med en andel på p.t. ca. 10 pct.

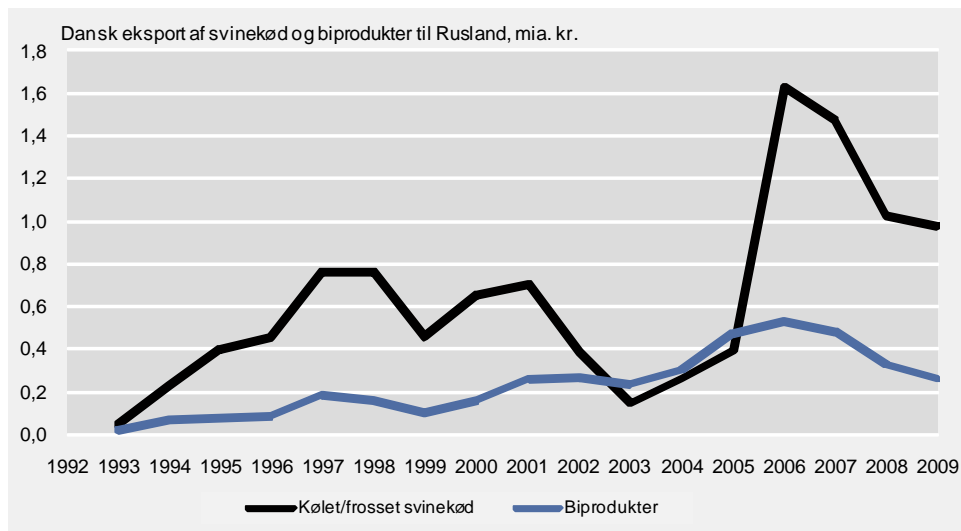
Kilde: World Trade Atlas

Brasilien og Tyskland er de største konkurrenter indenfor svinekød

De største konkurrenter er Brasilien og Tyskland. Brasilien står en 1/4 af Ruslands import af svinekød. Tyskland står også for en 1/4 og Tysklands andel er stigende.

Trods krisen eksporterer Danmark fortsat svinekød for over 1 mia.kr.

Trods et fald i importen som følge af delvis åbning af import fra Brasilien og den økonomiske krise, udgør eksporten af svinekød til Rusland fortsat over 1 mia. kr.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

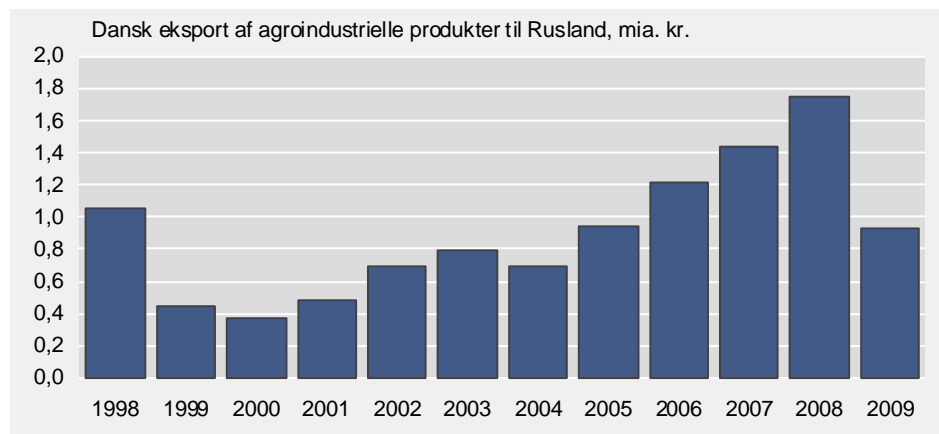
Svinekød er den største danske eksportartikel til Rusland og udgør 11,8 pct. af den samlede eksport

I forhold til den samlede eksport til Rusland udgjorde svinekød 11,8 pct. i 2009 – en andel, der med få undtagelser har svinget mellem 5 og 15 pct. siden starten af 1990'erne. Handelspolitiske forhold har spillet en stor rolle for andelens størrelse.

Aktuelt faldt den samlede import i 2009 (fra 955.000 tons i 2008 til 673.000 tons i 2009), især på grund af svinekød. Det skyldes hovedsagelig importørernes van-skeligheder ved at skaffe kapital under finanskrisen. Der forventes en vækst i 2010, men niveauet vil formentlig blive under 2008-niveauet.

Stabil høj vækst i eksporten af agroindustrielle produkter – bortset fra et krisebetinget fald i 2009

Den danske agroindustrielle eksport oplevede en markant stigning gennem det sidste årti. Efterspørgslen har især koncentreret sig om maskiner til anvendelse i fødevareindustrien, landbrugsmaskiner samt ingredienser til fødevarerindustrien.

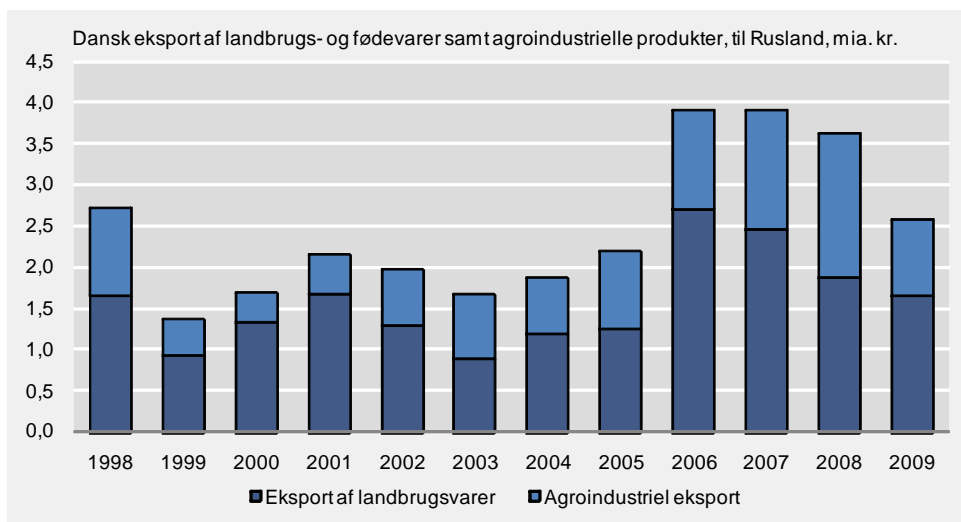

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Eksporten af agroindustrielle produkter toppede i 2008 på 1,75 mia. kr., hvorefter også denne produktgruppe blev ramt kraftigt af den globale økonomiske krise, og blev næsten halveret til 0,9 mia. kr. Især "Maskiner mm. til agroindustri" oplevede et kraftigt dyk, og udgør over ½ mia. kr. af faldet.

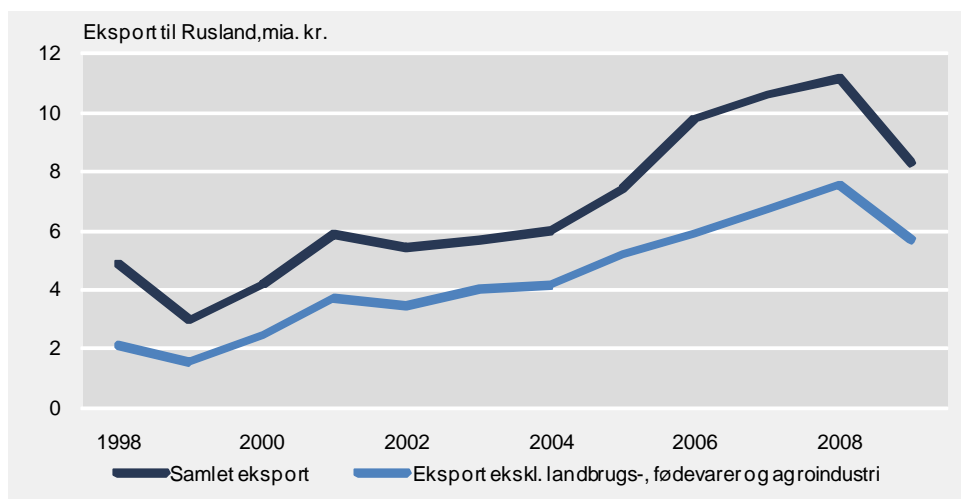
Landbrugs- og fødevarer står for 1/3 af den samlede danske eksport til Rusland

Samlet set udgør landbrugs- og fødevarereksporten samt den agroindustrielle eksport ca. 1/3 af den samlede eksport til Rusland. Erhvervet spiller således en nøglerolle i forhold til at udnytte eksportpotentialt.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Uden Landbrugs- og fødevarereksporten havde den samlede danske eksport til Rusland "kun" udgjort 5,7 mia. kr. i 2009 mod nu 8,3 mia. kr. Det svarer til et fald i andelen af den samlede danske eksport, som går til Rusland fra 1,7 pct. til blot 1,15 pct.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Handelsbalancen over for Rusland

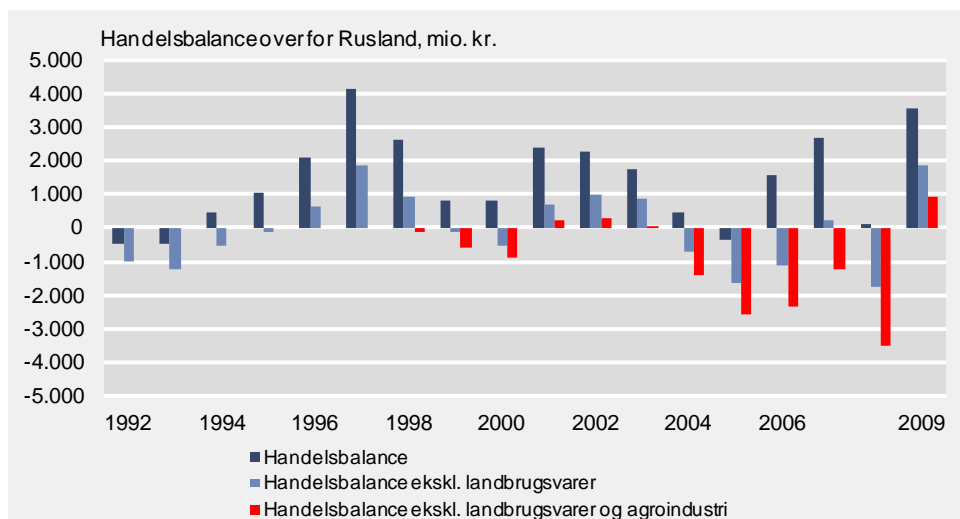
Eftersom eksporten af landbrugs- og fødevarer udgør omkring en 1/3 af den samlede eksport til Rusland, spiller erhvervet en væsentlig rolle i den indbyrdes samhandel.

Stabilt, stort overskud på handelsbalance inden for landbrugs- og fødevarer

Gennem de seneste 18 år har Danmark med få undtagelser haft et pænt overskud i samhandlen med Rusland. En stor del af overskuddet skyldes landbrugs- og fødevarerhandlen, der det sidste årti typisk har vist et overskud på 1½-4 mia. kr. årligt.

Stort underskud på handelsbalancen uden landbrugs- og fødevarer

Uden bidraget fra landbrugs-, fødevarer og agroindustri, havde handelsbalancen over for Rusland vist et underskud 5 ud af de seneste 6 år.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Handelspolitiske forhold

Kvoter, told og veterinære reguleringer

Væsentlige dele af den danske eksport til Rusland er underlagt handelspolitiske restriktioner i form af kvoter, toldsætter og veterinære regler. Det gælder for eksempel "muskelkød" (skinker, mørbrad mv.), der er pålagt kvoter, hvorimod for eksempel biprodukter og de fleste mejeriprodukter i øjeblikket er kvotefri.

De handelspolitiske reguleringer på landbrugsområdet fastsættes af de russiske Økonomi- og Handelsministeriet efter indstilling fra Landbrugsministeriet. Endelig konfirmation foretages af Finansministeriet.

Kvoterne fastsættes ud fra en balancebetragtning, hvori der indgår Ruslands egenproduktion + import fra "begunstigede" lande (Rusland har indgået toldunion med Hviderusland og Kasakhstan) sammenholdt med det forventede forbrug. Produktionsunderskuddet dækkes ind via importen, og kvoten fastsættes derefter.

Et andet hensyn, der tages, er forbrugerpriserne, hvor vareudbuddet bliver anvendt til at påvirke prisdannelsen og dermed inflationen.

Den samlede kvote fordeles på importører, primært efter historisk ageren. Importøren varetager en mellemhandlerfunktion og sælger varen videre til grossister eller detaillister. Nogle importører ejes dog af slutledet. Importørerne tager vare på de veterinære forhold.

Den samlede globale kvote deles op i regionale kvoter, f.eks. USA og EU. Inden for EU hersker der i princippet fri konkurrence om kvoterne. Hvis et land eller en region ikke er konkurrencedygtige i forhold til pris og kvalitet eller ikke er i stand til at levere det ønskede, kan importørerne fravige kvoterne.

EU har høje kvoter på svinekød, hvilket giver Danmark muligheder

I 2010 udgjorde EU's kvote for eksempelvis svinekød 225.000 tons ud af en samlet kvote på 412.100 tons. Til sammenligning havde USA en kvote på 57.500 tons. På andre områder som oksekød og fjerkræ har EU en væsentlig lavere andel på ca. 20 pct. I de foreløbigt fastsatte kvoter frem til 2012 bevarer EU en betydelig kvote.

Udover kvoten betales også told. For svinekød udgør tolden inden for kvoten 15 pct. og uden for kvoten 75 pct.

Vedrørende de veterinære forhold har de danske eksportvirksomheder indtil nu fint kunnet leve op til kravene, selvom de på nogle områder afviger fra de internationale krav.

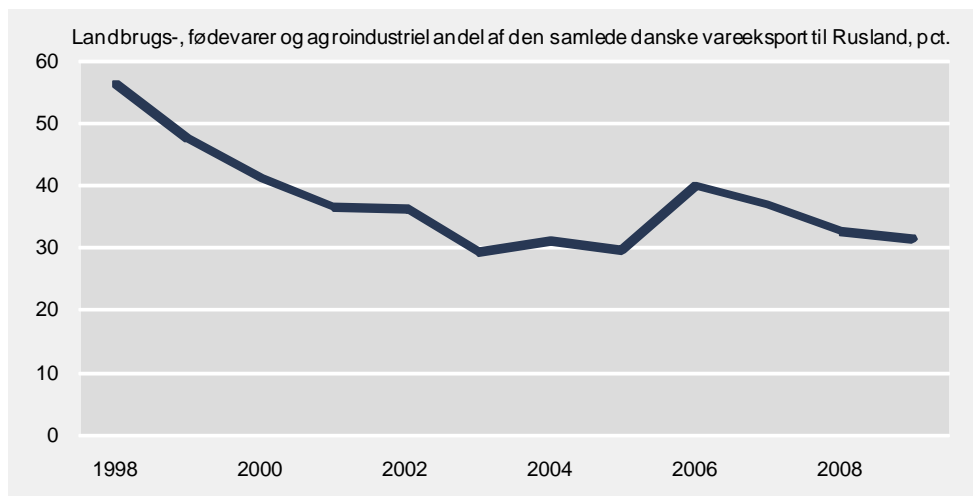
Bevægelse i retning af tilnærmelse til internationale standarder

Der er tegn på, at Rusland er på vej til at bløde lidt op på deres fortolkninger af kravene. På samme måde er der tegn på, at Rusland af hensyn til egne eksportmuligheder for eksempel på fjerkræområdet ønsker at tilnærme sig internationale standarder og tilpasse russisk lovgivning til internationale standarder i løbet af 2010. Det foregår blandt andet i samarbejde med danske institutioner og virksomheder.

Muligheder og udfordringer for landbrugs- og fødevarereksporten

Stabil, høj andel af landbrugs- og fødevarer i eksporten til Rusland

De seneste ti år har landbrugs- og fødevarereksporten samt den agroindustrielle eksport til Rusland udgjort mellem 30 og 40 pct. af den samlede eksport til Rusland. Landbrugs- og fødevarerhverv har således formået at bevare sin meget væsentlige betydning for den danske eksport til landet.

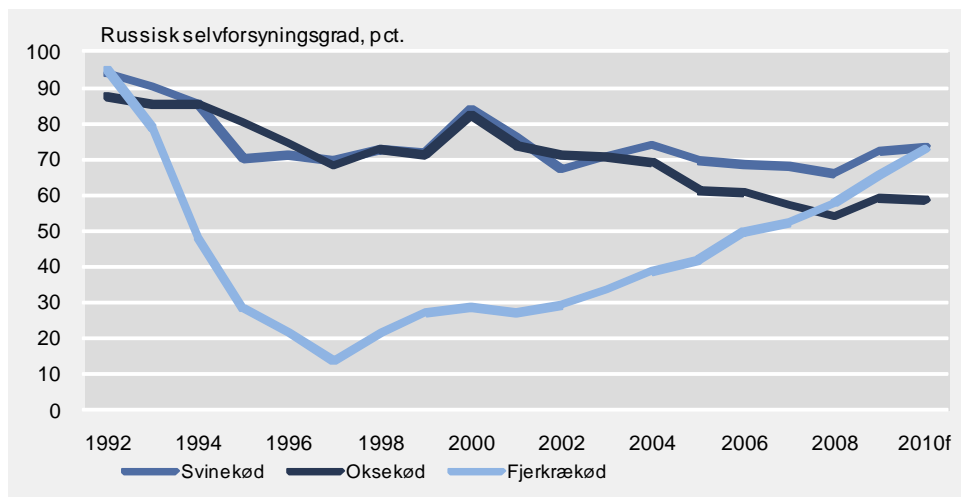

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Rusland stræber mod højere grad af selvforsyning – det er kun delvist lykkedes

Ønske om selvforsyning

Rusland tilstræber en højere selvforsyningsgrad på landbrugs- og fødevarerområdet. Målsætningen er at være selvforsynende i 2020. I den udstrækning, det lykkes, er der udsigt til faldende importkvoter, efterhånden som den russiske egenproduktion vokser. I de seneste 15 år har selvforsyningsgraden for svinekød dog ligget nogenlunde konstant omkring 70 pct., mens selvforsyningsgraden for okse-kød er faldet fra 80 til 58 pct.

Kilde: USDA PSD og egne beregninger

f= forecast

Modsat stiger selvforsyningsgraden for fjerkrækød, så egenproduktionen nu ud-gør 73 pct. af forbruget. Det er opnået på trods af årlige stigninger i forbruget af fjerkrækød på gennemsnitlig 7,5 pct. Ruslands målsætning er at blive helt selv-forsynende med fjerkrækød i 2012, hvilket umiddelbart virker ambitiøst.

Egenproduktion har vanskeligt ved at følge med stigningen i forbrug – selvforsyning har lange udsigter

Forbruget af svinekød i Rusland ventes at stige i de kommende år i takt med vel-standsstigningen. Det stiller store krav til den russiske egenproduktion, og der vil formentlig gå en rum tid endnu, før Rusland er fuldt ud selvforsynende. Rusland har da også en mere pragmatisk tilgang til begrebet, så en andel på 85-90 pct. i praksis kan anses som selvforsynende.

Ruslands ønske om selvforsyning kan løses ved at producere mere ved at udvide produktionen på den nuværende facon eller ved at effektivisere. Effektiviteten i russisk landbrug er under halvt så høj som i dansk landbrug, målt på f.eks. gri-se/årssø, markudbytter, kg.mælk/ko. Så blot ved at effektivisere de bestående bedrifter kunne Rusland blive nettoeksportør af landbrugs- og fødevarer.

Skrappe krav til investering i landbrugs- og fødevarer sektoren for at opnå selvforsyning

Det kræver dog en række forudsætninger opfyldt, før der er udsigt til en væsentlig forøgelse af landbrugs- og fødevarerproduktionen. F.eks. kræver et en stor kaptilførsel – en kapital, der evt. kan udnyttes mere produktivt i andre sektorer. Der-udover ville det kræve tilførsel af knowhow og uddannelse af gode driftsledere, et omfattende tilkøb af nye genetiske egenskaber i såvel den vegetabiliske som animalske sektor, opgradering af maskiner, udstyr og anden teknologi, arbejde på at forbedre jordens bonitet samt øget forskning i landbrug og fødevarer-industri. Den russiske regerings støtte er stort set begrænset til rentestøtte – til de landmænd og entreprenører, som kan opnå kredit.

En så massiv indsats stiller meget store krav til den politiske commitment over for sektoren – sandsynligvis for store til at de bliver opfyldt. Konsekvensen er, at forbruget formentlig vil vokse i mindst samme tempo som produktionsudvidelsen, hvilket betyder, at Rusland i mange år fremover vil have behov for en betydelig import af landbrugs- og fødevarer.

Mange muligheder

En win-win situation for den danske landbrugs- og fødevarerektor

Graden af satsning på den russiske landbrugs- og fødevarerektor vil få betydning for den danske landbrugs- og fødevarereksport til Rusland. I jo højere grad der satses på udviklingen af sektoren, i jo højere grad vil agro-industrielle produkter, fødevaringredienser og know how blive efterspurgt. Det kan danske virksomheder levere. Hvis der derimod ikke bliver satses helhjetet, vil efterspørgslen blive domineret af mere traditionelle landbrugsprodukter og fødevarer, herunder råvarer. Også dét kan danske virksomheder levere.

Med den rigtige strategi kan faldende kvoter imødegås

På sigt vil kvoterne bevæge sig nedad. Det er mest et spørgsmål om hastigheden. De russiske importører kan i nogle tilfælde have en vis fleksibilitet i forhold til kvoteordningerne, bl.a. når der skal tages hensyn til, om den ønskede kvalitet og pris kan honoreres af leverandørerne. Det er derfor ikke givet, at dansk eksport vil tabe terræn på grund af kvoterne. Med den rigtige strategi samtidig med fuld fokus på pris og kvalitet, er der også fremover store eksportmuligheder.

Et umodent marked som det russiske giver muligheder

Rusland er på mange måder et umodent marked, hvor der til stadighed foregår ændringer og udvikling, både inden for produktion og afsætning. Et marked i bevægelse giver aktører muligheder for at agere – især fleksible, effektive og højkvalitative virksomheder som de danske.

Strukturudvikling og "professionalisering" af detailsektoren kan begunstige dansk eksport

Et af de områder, hvor strukturerne er i bevægelse, er detailsektoren. Detailhandlen flytter i stigende grad fra åbne markeder, torvehandel og kiosker til supermarkeder, discountbutikker og indkøbscentre, hvor nationale og internationale butikskæder spiller en stadig større rolle. Denne "professionalisering" af detailsektoren stiller større krav til aktørerne på markedet samtidig med øget konkurrence.

For danske eksportører er "professionaliseringen" af detailsektoren en ubetinget fordel. På de lokale markedspladser sælges overvejende lokale produkter. I supermarkeder mv. er der større spredning i valget af leverandører, ligesom sortimentet typisk er bredere, og der stilles højere krav til fødevarerens sikkerhed. Alt sammen forhold, der kan komme danske eksportører til gode.

Branding kan give status og loyale forbrugere

For den russiske forbruger, er det ofte forbundet med status at købe udenlandske kvalitetsprodukter. Forbrugerne synes således "modtagelige" over for markedsføring og branding. Her har danske virksomheder gode muligheder i kraft af såvel kvalitetsprodukter som gode erfaringer med markedsføring og branding. Fødevarer, som får opbygget et brand omkring sig, vil uanset omstændighederne blive efterspurgt i kraft af velstandsstigningen. Tilmed er efterspørgslen efter fødevarer med et tilknyttet brand mere stabil.

To-strengt strategi inden for svinekød

Danmarks største eksportpotentiale inden for kød skønnes at være inden for svinekød. Særligt to områder skiller sig ud. I takt med den stigende velstand vokser markedet for skært kød. Samtidig vokser ønsket om råvarer til videre forarbejdning i Rusland, hvor kombinationen af de rigtige, ensartede kvalitetsråvarer og billig russisk arbejdskraft kan resultere i et konkurrencedygtigt produkt, som både er prisbevidst og af høj kvalitet.

Lokal produktion og repræsentation giver fortrin

Rusland har en åbenlys politik om at fremme lokal produktion. Derfor kan virksomheder bringe sig i en favorabel situation ved at indgå partnerskaber og/eller via direkte udenlandske investeringer og etableringer. Virksomheder, der søger den vej, vil opleve fortrin i forhold til at få fodfæste på det russiske marked.

Kapitalknaphed og "nationalisme"

Eftersom kapital er en meget væsentlig hindring for russiske investeringer i såvel primærproduktion som fødevarerfremstilling, er det en stor fordel, hvis danske virksomheder sammen med varer, partnerskaber, investeringer i produktionsanlæg mv. samtidig kan tilbyde medfinansiering. F.eks. en kreditfacilitet, der matcher cashflow'et i handlen. Også et "nationalistisk" syn på virksomhedens tilstedeværelse – støtte til russisk udvikling – kan stille virksomheden gunstigere.

Visse mejeriprodukter nyder godt af branding

Også inden for visse mejeriprodukter skønnes potentialet at være stort. De eksporterende virksomheder har med succes gjort sig store bestræbelser på at brande produkterne. Netop branding spiller en stor rolle på det russiske marked.

De høje russiske ambitioner om at være selvforsynende med fødevarer i løbet af det næste årti åbner ligeledes muligheder for salg af teknologi og udstyr til den russiske fødevarerindustri. Også en genetisk opgradering af avlsmaterialet i svineproduktionen – blandt andet baseret på dansk avlsmateriale og know how – stiller danske eksportvirksomheder i en gunstig situation. De stigende krav til kvalitet giver derudover de danske ingrediensvirksomheder gode eksportmuligheder.

Udover de indsatser, som virksomhederne selv foretager med hensyn til omkostninger, produktivitet og fødevarerikkerhed, er det dog bydende nødvendigt, at det danske landbrugs- og fødevarerhverv sikres rimelige konkurrencevilkår, så erhvervet fortsat kan have en stærk position på det russiske marked.

Danmark i front i alle dele af værdikæden

Danmark ligger i front i alle led af værdikæden inden for fødevarerproduktion. Og hvis rammevilkårene er i orden, er der gode muligheder for, at de stærke danske kompetencer på landbrugs- og fødevarerområdet vil slå endnu kraftigere igennem på interessante markeder som det russiske.

Appendiks I.

Landesammenligning 2008

	Rusland	Kina	Danmark	USA	Japan	EU27
Befolkning, mio. indbyggere	140	1.328	5,5	304,4	127	498
BNP, mia. USD, 2000 priser	910	4.520	343	14.441	4.928	18.327
BNP pr. indbygger, USD	6.498	3.404	62.364	47.441	38.803	16.721
Gennemsn. vækst (2000-2008)	4,9	9,5	1,6	2,0	1,0	1,8
Andel af verdensøkonomi (%)	1,9	7,5	0,6	23,8	8,1	30,3

Kilde: World Bank, OECD og egne beregninger

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Thomas Søby

3339 4252 ths@lf.dk